

PACO BOYA, SÍNDIC ELECTE DEL CONSELH GENERAU D'ARAN

“El Corredor Central podria absorbir el trànsit pesat que ara passa per l’Aran”

FOTOS: Selena García

LLEIDA
@fransguillaumet
Lleida

Paco Boya, secretari general d'Unitat d'Aran, va guanyar les eleccions a la Sindicatura d'Aran el 26-M amb majoria absoluta. Boya, que ja va ser Síndic des del 2007 al 2011, relleva en el càrrec a Carlos Barrera (CDA) i té com a prioritats desencallar la millora del pas de la N-230 per l'Aran i reordenar l'àmbit sanitari, a més d'incidir en les mesures per preservar l'aranès. El nou Síndic prendrà possessió del càrrec dimarts.

P. Quina és la primera decisió que prendrà com a Síndic?

R. Anirà orientada a posar fil a l'agulla en dos temes que són claus: la reordenació de l'àmbit sanitari i el pas de la N-230 des de la boca nord del Túnel de Vielha fins a França. De fet, ja tinc aparaulada una visita al Ministeri de Foment per començar a posar-ho en marxa.

P. Quin traçat defensa pel pas de la N-230 per la Val d'Aran?

R. El Conselh Generau, l'Ajuntament de Vielha, la Diputació de Lleida i la Generalitat ja es van posicionar contra el traçat que havia

plantejat el Ministeri de Foment, una proposta que no ens agradava. De fet, de les tres possibilitats que aportava no n'hi havia cap que fos satisfactòria per l'Aran. Per això totes les institucions van presentar llavors una alternativa i és precisament sobre aquella proposta conjunta que caldrà negociar amb Foment per mirar d'aconseguir el traçat que més s'hi acosti.

P. Preveu alguna data per poder consensuar amb Foment aquesta alternativa?

R. Aquesta és una cosa que necessitarà un cert temps. D'entrada cal que el traçat que en surti sigui capaç de garantir la seguretat i de racionalitzar el trànsit pesat, una circumstància que complica molt la circulació. Estem, doncs, a les beceroles i haurem de començar de zero.

P. Quin era el traçat que defensava l'Aran?

R. D'alguna manera tenia certes similituds amb un dels traçats que plantejava Foment i era el que sortint del túnel de Vielha es decantava cap a Casau i Gausac. I tot i que era, de fet, l'únic factible també és cert que defensàvem més metres de túnel dels que volia Foment per no destorbar la vida dels pobles i perquè la infraestructura quedés ben integrada al paisatge. Però insisteixo. L'estudi sobre aquest possible traçat encara no el tenim.

P. Parlant de túnels... També li demanarà la construcció del Túnel de la Bonaigua al presi-

“
L'autovia hauria d'arribar fins a Benabarri i millorar la seguretat de la N-230 fins l'Aran
— — — — —
Un territori no es pot gestionar a distància i exigiré poder prendre decisions sobre l'ós

dent de la Generalitat?

R. Vaig coincidir amb el president Torra el cap de setmana passat a la Trobada Empresarial al Pirineu i li vaig dir que li demanaria hora perquè hi ha diversos temes pendents que ens cal abordar. De totes maneres, i tornant al que em preguntava, abans que demanar el Port de la Bonaigua li demanaré solucions per la C-25 des de Vielha a Baqueira per racionalitzar l'accés a l'estació d'esquí i guanyar fluïdesa de trànsit en dies punta i en caps de setmana.

P. La veurem feta algun dia l'autovia de la Val d'Aran (A-14)?

R. Estic convençut que l'obra seguirà avançant i que s'aniran fent totes les tasques prèvies necessàries en un projecte d'aquestes característiques. Ara bé. El debat que plantejaria és fins on ha d'arribar aquesta autovia?

P. I per vostè fins on hauria d'arribar?

R. Jo seria partidari que arribés fins a Benabarri i que des d'allí es plantejessin les connexions necessàries amb l'Aragó i l'Eix Pirinenc. La resta del traçat des de Benabarri fins a l'Aran caldria millorar-lo amb criteris mediambientals i amb un tercer carril en alguns llocs per facilitar els avançaments en base a fer una carretera més segura. Ara bé, el que no té sentit és portar una autovia a les portes d'un túnel, el de Vielha, que només té un carril per arribar a l'Aran. I és que les infraestructures han de tenir lògica i nosaltres vo-

FOTOS: Selena García

lem defensar el nostre territori i no posar-lo només al servei de la logística i el transport pesat. D'altra banda també mesurarem l'impacte de trànsit pesat per carretera des del punt de vista dels gasos que emet i de la contaminació que genera.

P. Creu que tothom comparteix aquesta opció?

R. El debat de fons passa per saber què es vol que sigui el Pirineu. Sense anar més lluny, un territori com l'Aran, que és reserva de la biodiversitat, que compta amb diverses figures mediambientals que no deixen de ser hipoteques territorials i on a més s'ha reintroduït l'os, ha d'entomar a més a més un trànsit pesat poc assumible. Doncs s'ha d'optar per una cosa o per l'altra. Per tant caldria limitar tota activitat que tingués un impacte sobre el territori, com és el cas del trànsit pesat. I això s'ha de negociar no només amb Foment, sinó també amb Europa, perquè cal que hi hagi una coherència amb els diners invertits. L'altre gran debat que suscita una obra com la de l'autovia és el de com es fa més permeable el Pirineu i això està relacionat amb el Corredor Central, de manera que s'hauria de veure si aquesta obra podria absorbir aquest trànsit pesat i el transport de mercaderies.

P. Vostè és partidari del Corredor Central?

R. Sí, en sóc. Perquè entenc que el Corredor Mediterrani és prioritari però que aquí també hi ha un coll d'ampolla que s'ha de resoldre. De fet, a mig i llarg termini es veurà que no hi pot haver 400 o 600 quilòmetres sense cap pas ferroviari eficient. Perquè els que tenim ara, el de Canfranc i el de la Cerdanya, tenen limitacions per les pendents i per altres problemes tècnics. Per tant, per l'augment del trànsit de mercaderies que es produiran també és evident que Lleida necessita tenir una bona sortida cap a Europa i aquest pas per l'Aragó tindria tota la lògica del món.

P. Creu que el Corredor Central beneficiaria Lleida?

R. En sortiria beneficiada per la connexió amb Europa i també aniria bé per l'articulació territorial. Cal tenir en compte que un 90 per cent de la població viu a la banda de la costa i si volem desenvolupar l'interior també caldran infraestructures capaces d'equilibrar el territori. Per tant el Corredor Mediterrani no exclou el Central i quan l'eix que discorre per la costa estigui encaminat caldrà parlar de fer altres projectes.

P. Abans parlava de l'ós. Els plantígrads s'haurien de retirar de l'Aran o poden conviure amb l'activitat econòmica que s'hi fa?

R. D'entrada Goiat ja hauria de ser fora perquè que hi sigui és un error i una manca de capacitat de gestió de l'administració. Ara bé. Jo sempre he dit que no s'hauria d'haver reintroduït l'ós però també sóc conscient que ara no els podem treure. El que caldrà, doncs, és fer una gestió que doni prioritat a la preservació dels ramats i a l'acció dels ramaders sobre el territori. D'alguna manera l'ós ja s'ha adaptat al medi i ha transgredit les muntanyes de l'Aran. Per tant haurem d'aprendre a conviure-hi, tot i que en certa manera ja n'hem après.

D'altra banda és evident que no es pot gestionar un territori a distància i en aquest sentit demanaré a la Generalitat i al Secretari d'Estat de Medi Ambient que ens doni els instruments per gestionar aquesta situació. El que no es pot fer és trigar mesos a prendre decisions, com ha passat amb el cas de Goiat, perquè això genera frustració als que han patit els atacs del plantígrad.

P. Fa poc es va aprovar el nou finançament de l'Aran. Li sembla una bona eina?

R. Caldrà treballar amb aquest sistema de finançament, que s'ha d'implementar amb els pressupostos (quan hi siguin) de la Generalitat. Ara mateix el Govern té un deute acumulat de sis a vuit milions d'euros amb l'Aran i tot i que la capacitat de decisió s'ha reduït a la meitat en relació al 2010 és millor aquest sistema que cap tot i que treballarem per perfeccionar-lo. És amb aquest finançament, doncs, que caldrà afrontar els reptes en el camp de la sanitat i de l'assistència social.

P. Si algun dia es reforma la Constitució com li agradaria que definís la Val d'Aran?

R. Ara per ara no sembla que hi hagi d'haver una reforma perquè malauradament la darrera comissió que va obrir el PSOE en aquest sentit va acabar en fracàs i alguns partits no van voler seure ni a la taula. Però si hi fos jo ja he dit moltes vegades que la Constitució hauria de reconèixer la singularitat de l'Aran, un territori que per la seva història, cultura i llengua té la seva singularitat política reconeguda a l'Estatut de Catalunya i caldria que la tingués, també, a la Carta Magna. Si hi hagués aquesta reforma, doncs, allí estarem per reivindicar-ho.

P. L'ha felicitat Pedro Sánchez per la seva victòria a l'Aran?

R. Sí que ho ha fet. Ell i els seus companys... Perquè vam coincidir a l'executiva.

P. CDA sempre ha governat el Consell d'Aran llevat dels quatre anys que vostè va ser Síndic. N'aprofitarà alguna cosa de l'obra de govern de Carlos Barrera?

R. Sí, sí, per suposat. L'Aran té aquesta particularitat, que fa que tot i la lògica rivalitat política en termes de país hàgim tingut bastantes coincidències. De fet jo vaig fer costat a Carlos Barrera quan va anar a Barcelona a negociar el nou finançament. I tot i que pugui ser crític amb el resultat segurament Barrera va fer tot el que podia i hi va posar el cor i l'ànima. En política hem

de ser positius i mirar de construir sobre el que s'ha fet. Jo sóc partidari d'això i no de la demolició. Per tant recullo l'herència que tinc i miraré de fer tot el que estigui a les meves mans per millorar-la. En alguns àmbits potser caldrà renovació de perso-

nes i projectes però intentaré aprofitar al màxim el que s'ha fet.

P. I a l'aranès què li cal?

R. En el tema de la llengua ni el Consell ni la Generalitat han fet els deures. La preservació de l'aranès, com ho és la sanitat i el benestar de la gent, és un objectiu prioritari perquè el que dona sentit a l'Aran és la seva llengua i està en situació d'extrema dificultat. I si dic que el Consell i la Generalitat no ho han fet bé ho dic perquè no té sentit que es destinin gairebé 200.000 euros a la defensa de l'occità a Catalunya (d'on també és llengua oficial) i només se'n deriven 60.000 a la Val d'Aran. Aquestes xifres s'haurien d'invertir perquè on hi ha la prioritat absoluta per preservar l'aranès és precisament a l'Aran.

P. On s'ha d'incidir més, doncs, per preservar la llengua?

R. A l'escola li reconec infinitament la seva tasca però a més de l'escola, de les llars d'infants i dels patis hem d'incidir en les noves tecnologies, en la literatura infantil i juvenil i en els àmbits dels joves i adolescents. Això s'ha de fer i ara no es fa o es fa poc. Per tant, com li he dit, cal invertir l'ordre de les quantitats que es dediquen a preservar l'aranès. Perquè s'imagina vostè que dels 24 milions d'euros destinats a potenciar el català se'n dediquessin 20 a potenciar-lo a Espanya i només 4 a Catalunya? Per tant, el que cal és destinar els recursos per la llengua al territori que li és propi perquè es mantingui viu. I tot i que també sigui oficial a Catalunya això no li pot minvar recursos a l'Aran.

“
 Tot i la rivalitat amb Carlos Barrera, que és lògica, hem coincidit bastant en temes de país
 No té sentit destinar 200.000 euros a la defensa de l'aranès a Catalunya i només 60.000 a l'Aran
 ”